

Дзяржаўная мастацтва

Год выдання 37-ы
№ 31 (2288)
16 красавіка 1968 г.
Аўторак
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР

ТЫСЯЧА ТРЫСТА КАНЦЭРТАЎ

У ПАЧАТКУ МАЯ СТАТУЕ ФЕСТИВАЛЬ БЕЛАРУСКАГА МАСТАЦТВА

Беларуская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка ўпэўнена кроць на сустрэчу свайму п'ятдзясяцігадоваму юбілею. Да вялікага сьвята рыхтуюцца ўвесь наш народ, рыхтуюцца і нашы творчыя калектывы.

Пачаткам гэтай падрыхтоўкі мы можам лічыць 1967 год. Рыхтуючыся да 50-годдзя Вялікага Кастрычніка, шмат і плёна працавалі ўсе творчыя калектывы рэспублікі, усе работнікі культуры і мастацтва Савецкай Беларусі. Былі праведзены рэспубліканскія фестывалі беларускага мастацтва, музычнага дэкада «Мінская вясна», прысвечанага 900-годдзю Беларускай сталіцы, Дэкада ўзбекскай літаратуры і мастацтва, нацыянальныя дні Беларускай ССР у Маскве, шараг сьвятковых канцэртаў і выставак. З мастацтвам Беларускага народа шырока пазнаёміўся і замежны глядач — многія творчыя калектывы рэспублікі і асобныя выканаўцы выязджалі ў Францыю, Канаду, Югаславію і іншыя краіны.

Святлі год — год юбілейны для нашай рэспублікі — ставіць новыя заданні перад работнікамі культуры і мастацтва Беларусі. Складваючы планы сваёй работы ў гэтым годзе, творчыя работнікі і калектывы імкнучыся аддаць на найбольш актуальныя тэмы сучаснасці, ствараць творы, якія адлюстравалі б жыццё і барацьбу Беларускага народа на розных этапах камуністычнага будаўніцтва. Тэатры рэспублікі павялічваюць рэпертуар новых твораў глыбокага ідэйнага зместу і высокага мастацкага ўзроўню, у першую чаргу твораў нацыянальнай беларускай драматургіі. Дарэчы, у гэтым годзе ў рэспубліцы будзе праведзены конкурс на лепшы драматычны спектакль, а паказам спектакляў-переможцаў на мінскай сцэне. Музычныя калектывы рэспублікі працягваюць над тэматычнымі канцэртамі.

Адной з галоўных задач, якія ставіць перад музычнымі калектывамі рэспублікі, з'яўляецца прапаганда музычнай культуры сярод шырокіх мас працоўных, асабліва сярод жыхароў сельскіх раёнаў, паказ дасягненняў Беларускага музычнага мастацтва за п'ятдзедзят савецкіх гадоў.

З гэтай мэтай у рэспубліцы праводзіцца чарговы фестываль Беларускага мастацтва, прысвечаны 50-годдзю БССР і Кампартыі рэспублікі. Стартуе фестываль у пачатку мая на Гомельшчыне. На працягу двух месяцаў працоўныя ўсіх абласцей сустрачаюцца на канцэртах і творчых вечарах з лепшымі калектывамі і асобнымі выканаўцамі рэспублікі.

У фестываль прымуць удзел 33 творчыя калектывы, у складзе якіх больш 700 артыстаў і выканаўцаў. Гэта, перш-наперш, лаўрэаты Усесаюзнага агляду мастацкіх калектываў, прысвечанага 50-годдзю Вялікага Кастрычніка, — Дзяржаўны сімфанічны і Народны аркестры БССР, Дзяржаўны народны хор, Дзяржаўная акадэмічная харавая капэла, Дзяржаўны ансамбль тэнцы БССР.

У розных кутках рэспублікі пабываюць канцэртна-лекцыйныя групы Беларускай дзяржаўнай філармоніі. Мастацкае слова на фестывалі будзе прадстаўлена ў канцэртах заслужанага артыста БССР М. Зорніна, дыпламанта Усесаюзнага конкурсу В. Спіткоўскай, лаўрэата рэспубліканскага конкурсу Р. Патрыні і артыстаў эстрады С. Саклава, І. Лакшэнява, А. Бандарэўскага, З. Сысоева.

Свае першыя гастрольныя паводкі па рэспубліцы з'яўляюць у дні фестывалю новы творчы калектывы беларускай філармоніі — камерны аркестр.

З сольнымі канцэртамі выступіць лаўрэат Міжнароднага конкурсу Р. Нодэль, В. Шаці і заслужаны артыст БССР Е. Эфрон. Эстраднае мастацтва на фестывалі будзе прадстаўляць канцэртныя групы беларускай філармоніі пры ўдзеле заслужаных артыстаў БССР — лаўрэата Усесаюзнага і міжнароднага конкурсу В. Вукачына, М. Шышка, Р. Дзідзенкі, дыпламанты Усесаюзнага конкурсу Н. Багуслаўскай і артыстаў Э. Міцкевіча, А. Пісьмана і Г. Рыжыкова.

Сустрачаюцца са слухачамі і пазнаёмяцца іх са сваёй творчасцю дзве творчыя групы беларускіх кампазітараў, заслужаных дзеячаў мастацтва БССР — У. Алоўнікаў, Л. Абельвіч, Ю. Семаняка, Д. Камінскі і Г. Вагнер. Яны выступілі сумесна і саістамі тэатра оперы і балета і філармоніі.

Спецыяльнымі канцэртнымі праграмамі пакажуць у дні фестывалю артысты Дзяржаўнага ордэна Леніна акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета БССР. У гэтыя праграмы будуць уключаны ўрнікі з лепшых твораў рускай і замежнай класікі, а таксама з твораў беларускіх кампазітараў.

Упершыню ў фестывалі прыме ўдзел канцэртная група Мінскай музычнай школы-даецкагадзі.

Стартуе фестываль Беларускага мастацтва ў Гомелі. А пасля яго маршруты пралягуць па Гродзенскай, Брэсцкай, Магілёўскай і Віцебскай абласцях. Заключыцца фестываль 4 ліпеня ў сталіцы рэспублікі — Мінску.

За два месяцы творчыя калектывы, якія прымуць удзел у рэспубліканскім фестывалі Беларускага мастацтва, дадуць і 1300 канцэртаў.

Да пачатку фестывалю засталася крыху больш, як два тыдні. Творчыя калектывы і работнікі мастацтваў узмоцнена рыхтуюцца да гэтага важнага мерапрыемства: удкаладваюць рэпертуар, праводзяць рэпетыцыі. За два месяцы, што фестываль будзе кроць па гарадах і раёнах рэспублікі, канцэртныя праграмы калектываў і асобных выканаўцаў павялічаюцца новымі творамі рускіх, замежных і беларускіх кампазітараў.

Рэспубліканскі фестываль Беларускага мастацтва — гэта ганаровы і адказны зыход для работнікаў мастацтва рэспублікі. Яны павіны зрабіць усё, каб сьвята Беларускага музычнага мастацтва, прысвечанае 50-годдзю БССР і Кампартыі рэспублікі, прайшло на належным узроўні.

«Харошым дзяццям, шчырым сяброўкі...» — гэтыя словы з папулярнай песні ўспамінаюцца, калі ідзеш па цэхах Светлагорскага завода штучнага валокна. Куды ні зірнеш — дзяццёны ўсмішкі. На маладым прадпрыемстве працуюць пераважна дзяццёны. Два іх з іх вы бачыце на адымку. Валянціна Кісліцкая і Тамара Секіна — вольныя ткачкі. Яны выдубаюць прадукцыю толькі выдатнай якасці.

Фота М. МІНКОВІЧА.



ЛЕНІНСКІ ПЛАН У ДЗЕЯННІ

З 14 па 22 красавіка Саюз мастакоў БССР праводзіць Тыдзень выяўленага мастацтва, прысвечаны 50-годдзю Ленінскага плана манументальнай прапаганды. 19 красавіка адбудзецца пашыраны пленум праўлення Саюза мастакоў БССР. На парадку дня плануема пытанні развіцця Беларускага манументальнага мастацтва, праблемы стварэння мастацтваў.

У Дзяржаўным мастацкім музеі БССР Беларусіі настані сустрэча з гледачамі. У майстарскіх мастакоў — «Дні адкрытых дзвярэй».

Адзінаццаць рэспубліканскіх выстаўна-дэкарацыйна-прыкладнага мастацтва. Творы мастакоў стварылі ў мастацка «Вочны» будучы экспанавана ў сталічным кіна-тэатры «Партызан». Перасоўныя выстаўкі твораў беларускіх мастакоў накіроўваюцца ў Слуцк і Чэрвень.

Ленінскаму плану манументальнай прапаганды, твораў Беларускага «Ленінскага» прысвечана перадача Беларускага радыё і тэлебачання.

Парэагоддзям прайшло з таго красавіка дзя, калі былі апублікаваны падпісанні У. І. Ленінскага дэкрэта народнага камісару «Аб змяненні помнікаў, пастаўленых у гонар цароў і іх слуг, і выпрацоўкі праектаў помнікаў Расійскай сацыялістычнай рэвалюцыі».

Незабаве пасля апублікавання названага дэкрэта — 17 ліпеня 1918 года Савет Народных Камісару абмеркаваў пытанне «Аб пастаўленні ў Маскве 50 помнікаў вялікім людзям у галіне рэвалюцыйнай і грамадскай дзейнасці, у галіне філасофіі, навукі і мастацтва».

У плане манументальнай прапаганды была ажыццяўлена ўважлівая ленынская ідэя пераімянавання вялікіх традыцыйных чалавечых. Воліт усяго прагрэсіўнага ў гісторыі і чыстай уключы ў жыццё працэс развіцця новай, сацыялістычнай культуры.

Ленін падкрэсліваў, што адкрыццё кожнага новага помніка неабходна ператварыць у акт прапаганды ідэй Вялікага Кастрычніка. Сам ён прымаў удзел у адкрыцці помніка Марксу і Энгельсу, мемарыяльнай дошцы «Загінуўшым у барацьбе за мір і братэрства народаў», помніка Сцяпану Раіну.

Ленінскі план манументальнай прапаганды жыў і ў нашы дні. Праблемы і адрозненні нашага мастацтва. Не перапаніць тую ролю, якую адыграў ён у стварэнні

Адбыўся п'ятдзятны семінар работнікаў кніжных выдавецтваў Беларусі, якія аддзелены прапаганда і агітацыя ЦК КПБ і Дзяржаўным камітэтам Савета Міністраў БССР па друку.

Дэклад аб юбілейных выданнях 1967 года, аб выпуску літаратуры да 100-годдзя дня нараджэння У. І. Леніна, 50-годдзя БССР і Кампартыі Беларусі зрабіў старшыня Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў БССР па друку Р. Канавалаў.

Пытанні выпуску грамадска-палітычнай і навукова-тэхнічнай літаратуры былі прысвечаны дэклады старшага рэдактара выдавецтва «Місьд» А. Бакавецкага і загадчыка рэдакцыі выдавецтва «Навука» В. Леантоўскага. Аб шляхах змянення сабохоту друкаванай прадукцыі і павышэння рэнтабельнасці выдавецтваў гаварылі адзін з работнікаў Камітэта па друку пры Саўеце Міністраў ССР Н. Бачароў і Е. Шапашнік. Дэклады аб мастацка-тэхнічным афармленні кніг зрабілі галоўны мастак графічнага афармлення выданняў выдавецтва «Беларусь» М. Гуцель, дырэктар выдавецтва «Ураджай» І. Чарняўскі і іншыя.

У рабоце семінара ўдзельнічалі і выступілі з прамовай сакратар ЦК КПБ С. Пілатовіч.

Распрацаваны таксама праект архітэктурна-планіровачнага раішня помніка-ансамбля ў пасёлку Леніна Магілёўскай вобласці ў гонар савецка-польскай вайны салужнасці (скульптар У. Цыгал, архітэктары Я. Белавольскі, У. Харвін).

Завершаны праект мемарыяльнага комплексу на месцы вёскі Хатынь Лагойскага раёна Мінскай вобласці, якую разам з усімі жыхарамі спалілі фашысцкія вышкі. Комплекс у Хатыні пачалі ўзводзіць у пачатку мінулага года. Аўтары гэтага праекта — маладыя архітэктары Ю. Градзла, В. Занковіч, Л. Левін, народны мастак БССР С. Селіханав.

Мастацкі кіраўнік групы — архітэктар У. Кароль.

Есць у маладых архітэктараў Ю. Градзла, Л. Левіна і В. Занковіча мэра-распрацаваць праект мемарыяльнага парка-могілак у Мінску, дзе былі б уважліва пададзены героі рэвалюцыі, рэвалюцыйна-грамадскай і Вялікай Айчыннай войнаў на Беларусі.

Маладыя архітэктары на хатня працуюць над эскізамі праекта.

Завершаны і прыняты праект помніка воінам, партызанам і падпольшчыкам, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны ў Віцебску (аўтары праекта — архітэктар У. Шпіт, скульптары Я. Печкін, В. Маркаў).

Даўно ўжо вядзецца актыўная работа па стварэнні помнікаў народным паэтам Янку Купалу і Якубу Коласу. Цяпер над помнікам Янку Купалу працуе скульптар А. М. Мызнікавыч, а над помнікам Якубу Коласу — скульптар З. Азгур з архітэктарам Г. Заборскім.

На радзіме Скарыны будзе ўстаноўлены помнік беларускаму першадрукару (скульптар А. Глебаў, архітэктар М. Мызнікавыч).

У апошнія гады на працягу ўзды і галіне манументальна-дэкарацыйнага жыцця, праца, пакуль не настолькі значны, каб можна было гаварыць пра росквіт.

Нельга тут не сказаць, што летас у Беларусі гэта атрыла-мастакі інстытуту дэбюіў выпуск першай групы мастакоў-манументальнікаў, якіх несці дадзё эстафету нашага манументальнага мастацтва.

Так, нямаю зраблена ў нас у галіне манументальнай прапаганды. Але яшчэ больш прадстаіў зрабіць. Пачэсны абавязак манументальнага Беларускага — дастойна ўсталяваць рэвалюцыйную творчасць народа, яго родныя і працоўныя справы.

Барыс КРЭПАК.

НАПЕРАДЗЕ — ЮБІЛЕЙНАЯ ФОТАВЫСТАЎКА

У жніўні гэтага года мае адбыцца рэспубліканская выстаўка мастацкай і дакументальнай фатаграфіі, прысвечаная 50-годдзю Беларускай ССР і Камуністычнай партыі Беларусі. Яе арганізуюць і праводзяць Міністэрства культуры БССР, Саюз журналістаў рэспублікі і Беларуска-рэспубліканскі камітэт прафсаюза работнікаў культуры.

Мэта выстаўкі — паказ лепшых твораў мастацкай і дакументальнай фатаграфіі, якія раскрываюць поспехі камуністычнага будаўніцтва ў нашай рэспубліцы, дасягнутыя за гады Савецкай улады.

На выстаўку прымаюцца работы, якія адлюстравваюць дзейнасць Беларускага народа па ачышчэнню нашай радзіны ад фашызму і вайны ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Выстаўка закляка паказаць перадавых людзей прафсаюзаў і сельскай гаспадаркі рэспублікі, членаў брыгад камуністычнай працы, агульнаадукацыйнага прагрэсу, дасягнуты ў навуцы, культуры, мастацтва, быт і адпачынку савецкага чалавека, яго матэрыяльны дабрабыт і рознабачнае духоўнае інтарэсы.

Будзе арганізаваны раздзел выстаўкі, у экспазіцыю якая ўвойдуць здымкі фотакарэспандэнтаў, зробленыя на франтах Вялікай Айчыннай вайны і ў партызанскіх атрадах, работы, якія адлюстравваюць гераізм савецкіх людзей у барацьбе за свабоду і незалежнасць Радзімы, іх мужнае змаганне і подзвігі.

Работы, прапанаваныя на выстаўку, павіны адлюстравваць усё, што патрабавана фотамастацтвам, быць глыбокімі па зместу і выразнымі па форме.

На раздзел аркамітэта выстаўкі могуць быць прадстаўлены работы ўсіх жадаючых удзельнічаць у ёй — фотакарэспандэнтаў, майстроў бытавой фатаграфіі, фотаматэраў.

ПРЭМ'ЕРЫ МУЗЫЧНАЙ ЭСТРАДЫ

Новыя канцэртныя праграмы падрыхтавалі творчыя калектывы філармоніі да 50-годдзя юбілею рэспублікі. Ужо ў пачатку студзеня афішы абвясцілі пра лекцыйна-канцэрт «Мелодыі роднай Беларусі», падрыхтаваную канцэртна-лекцыйным адрэсам з саістамі тэатра оперы і балета. У раіньных цэнтрах, дамах культуры калгасаў і саўгасаў выступілі заслужаны артыст БССР Аркадз Астравіцкі, артысты Станіслава Гуцель, Ларыса Ілюховіч, Раіна Віленка, Аматыры музыкі праслухалі лекцыю аб новых творах беларускіх кампазітараў Г. Вагнера, А. Глебава, Д. Камінскага, пазнаёміліся з іх творами. Канцэртны-сустрачы з удзелам кампазітараў адбыліся ў Віцебску, Навагрудку, Глычцы і іншых гарадах. З выкананнем сваіх твораў перад слухачамі выступілі Ю. Семаняка, Я. Ціцюці, Д. Лунас, І. Лунанов.

Цэля прымалі артысты музычнай эстрады слухачы ўніверсітэта культуры пры Гомельскім Доме культуры чыгуначнікаў. Гэтае выступленне транслявалася абласным тэлебачаннем.

Ражысёр Е. Цюцюці на матэрыяле твораў беларускіх паэтаў і праізаў паставіў літаратурны канцэрт «Вечны агонь». Яго выканалі Д. Ціцюці, Я. Ціцюці, І. Лунанов, Я. Ціцюці, Д. Лунас, І. Лунанов.

Распрацавана праграма летніх выступленняў. Рыхтуюцца музычныя кампазіцыі «Квітны, Беларусь» і «Беларусь, мая песня». Канцэрты пройдуць ва ўсіх абласцях рэспублікі.

наўцы Зінаіда Сысоева і Георгій Бандарэўскі ўжо выступілі ў Мінску, Брэсце і гарадах Брэсцкай вобласці.

Распрацавана праграма летніх выступленняў. Рыхтуюцца музычныя кампазіцыі «Квітны, Беларусь» і «Беларусь, мая песня». Канцэрты пройдуць ва ўсіх абласцях рэспублікі.

Цяперы дні працягваюцца сьвята мастацтва ў саўгасе «Краснае» Маладзечанскага раёна. Гэта — дзевятое мастацтва для працоўных раіньных цэнтраў, калгаснікоў і рабочых саўгасаў Міншчыны. Іх арганізатары — абласная народная філармонія, Дом мастацкай самадзейнасці аблсаўпрофа і Мінскі абласны Дом народнай творчасці.

У першы дзень сьвята гаспадаром сцэны быў лаўрэат Усесаюзнага фестывалю самадзейнага мастацтва — аркестр народных інструментаў Белдзяржуніверсітэта імя Леніна (мастакі кіраўнік М. Лісіцын). Звыш 70 музыкантаў у гэтым калектыве. Урачыста прагучалі ў іх выкананні «Святочная уверцюра» Багатырова. У праграме вечара было музыка Штрауса, Рахманінава, Шастаковіча, Тулікава.

У сьвятонныя канцэрты было ўключана мастацтва розных жанраў. Другі дзень сьвята быў прысвечаны прагляду амерэскай кіно-афільмаў. Адбылася сустрачка гледачоў з кіраўніком і аператарам кінастудыі трактарнага завода, Мінскага акруговага Дома афірэраў, Беларускага політэхнічнага інстытута. Рабочыя саўгаса, мясцовая інтэлігенцыя з задавальненнем знаёміліся з іх фільмамі «Бібліянка», «Жнівень», «На радзіме Якуба Коласа», «Аперацыя «Днепр», «Куба, Азія, Афрыка — Мінск».

Наступныя два дні сьвята былі прысвечаны харавому мастацтву, эстрадзе, класічнаму і народнаму танцам. З вялікім поспехам перад сельскімі гледачамі выступілі лаўрэаты Усесаюзнага фестывалю самадзейнага мастацтва — калектывы мастацкай самадзейнасці Палаца культуры прафсаюзаў і Мінскага аўтазавода. У іх праграме лепшыя творы класікаў і сучасных савецкіх аўтараў.

Сьвяты мастацтва ў гонар 50-годдзя Савецкай Беларусі працягваюць свой маршрут. 18 красавіка пачнецца такое ж сьвята ў калгасе імя Кірова Слуцкага раёна.

М. КУЛІНЕЦ, старшы метадыст Мінскага абласнога Дома народнай творчасці

ПРЫСВЕЧАНА ЛЕНІНУ

Вялікую цікавасць у магільніцкіх чыгуначнікаў выклікаў прадстаўнічы прафсаюзны бібліятэкары, месціны ленынскі кнігі. Уважліва чытаючы прыцягнулі малюніцкія плакаты, сцэны, выставілі кнігі на тэмы «Ленін — арганізатар і кіраўнік Савецкай дзяржавы», «Воіны Леніна ў мастацкай літаратуры», «Маладыя аб Леніне» і інш. За час месячніка яшчэ 335 новых чытачоў запісалі ў свае фармуляры творы Леніна і кнігі аб ім у бібліятэцы Гомельскага Палаца культуры чыгуначнікаў адбылася лекцыйна-канцэрт «Музыка і песні імяна «Варшавіна», «Смела, таварышы, у нагу», «Шалейце, тыраны», выканаваны таксама «Лунанов», «Бетховен». Цікава прайшоў усе часопіс «Знаветы Леніна малады» ў бібліятэцы Дома культуры станцыі Орша.

Р. СЫРКІН.



Ансамбль скрыпачоў Мінскага Палаца культуры прафсаюзаў аб'яднаў шматлікіх аматараў. Пад кіраўніцтвам выкладчыка Б. Мотіна самадзейныя музыканты рыхтуюць вялікую праграму да традыцыйнай дэкады мастацкіх калектываў Палаца, якая адбудзецца 9 маі.

ЖАРТ? НЕ-КАШЧУНСТВА

С КАЗАПЬ шчыра, спачатку я не вельмі паверыў у гэтую гісторыю. Падумалася, што тут перабольшана, што чалавек проста не зразумеў жарту. Але неўзабаве ён прынёс срэбраны доказ і мне адразу стала не па сабе...

Гэта быў партрэт жанчыны. Бы высечаны з цёмнага каменя стары маршчыністы твар у жагонай рамы чорнай хусткі... Воны, у якім назаўсёды застыла пакута... Прысінутая да вуснаў сагнутыя палыцы, быццам чалавек хацеў нешта ўспомніць і не змог... Само гора...

Потым я знайшоў часопіс, з якога быў выдраны гэты здымак. Да яго ішоў нарыс «Памяць», у якім расказвалася пра старую жанчыну, што жыла ў адной з смаленскіх вёсак. Дваццаць пяць гадоў назад фашысцкія карнікі расстралявалі яе з трыма дзецьмі, але яшчэ нейкім пудам засталася жывая...

...Я пераважыць позірк на вусны стужкі белай паперы, на якіх спайонанай рукой старанна выведзена: «Хачу трываць». Заплюшчываю вочы і імкнуса ўвайсць сабе, як вісеў партрэт Маці ў рамы з гэтых папярных стужак. Хачу і не магу...

...Амаць ніхто са студэнтаў 136 групы другога курса энергафака Беларускага політэхнічнага інстытута зараз у дэталі і не памятае, як на дзвярах іх аўдыторыі паявіўся здымак старой жанчыны. Памятаюць толькі, што было гэта ў час апошняй зімовай сесіі і што прынес і «аформіў» яго іх аднакурснік Сяргей Багдановіч.

Я сяджу на групавым камсамольскім сходзе, прысвечаным разбору гэтай справы, і пакутую разам з яго ўдзельнікамі. Праўда, пакуты нашы рознага лахаджанья. На твары хлопцаў і дзяўчат нудна і неспаважнае жаданне хутэй пайсці дахаты (сход—пасля лекцыі).

Нудзіцца і камсорг факультэта—хлопец з чарнявай шавялорай. Ён пераступае з нагі на нагу і не ведае, пра што весіць размову. Я пачынаю падарываць, што сутнасць усёй справы да яго проста не дайшла.

— Э-э, вось, разумееш, выдрані з часопіса здымак і павесілі ў аўдыторыі... Ды яшчэ ў час сесіі... Лепш бы скайніравалі ўсю сваю ўвагу на здымак... А то... — А мя экзамены адзіны не горш за іншых, падае нехта рыпліку.

Камсорг халаецца за яе, нібы за вяртавальнік крут. Пачынаецца доўгая размова пра тое, як група аддала экзамены. Высвятляецца, што сапраўды на факультэце яна не з самых горшых.

— Але ж гэтага мала — усклікае камсорг, — а вы сфарбунце, чытаеце разам кнігі, ходзіце адной грамадой у кінё? — Ходзім!—весела крычаць студэнты.

Хлопец задаволены тры шчаку і кідае пераможны позірк у бок карэспандэнта, але потым спахондзіваецца: — А ўсё ж такі нам па той справе трэба прыняць нейкае рашэнне... Хто выступіць? Ну, вось ты, Сяргей, як найбольш уважліва...

Э-э стала ўстае высокі і тонкі блявы юнак. Дык вось ён гэты «жартунык». Што ж, хлопец, як хлопец. Нават з прыемным тваром.

ЯНЫ ПРЫНЯТЫ ў САЮЗ МАСТАКОЎ

- ДУБАР** Роза Георгіеўна. Нарадзілася ў 1930 г. у горадзе Рубяўсінска Алтэйскага краю. У 1963 г. скончыла Беларускі дзяржаўны тэатральна-мастацкі інстытут.
- Удзельніца** рэспубліканскай выставкі маладых мастакоў у 1966 г. і выставкі «Мастацтва Беларусі — 50-годдзе Вялікага Кастрычніка». Асноўныя работы: «Будзёныя Вялікага», «Хлопчыны», «Партрэт сфрытарэ Вячаслава Іванова».
- ЛЯТУН** Уладзімір Міхайлавіч. Нарадзіўся ў 1935 г. у вёсцы Смалінец Мінскай вобласці. У 1960 г. скончыў Беларускі дзяржаўны тэатральна-мастацкі інстытут.
- Удзельнік** выставак «Мастацтва — дзеці», «На варце міру», Асноўныя работы: партрэт У. І. Леніна, «Воюна».
- ВАРЛАМАУ** Віктар Мацвеевіч. Нарадзіўся ў 1936 г. у Мінску. У 1962 г. скончыў Беларускі дзяржаўны тэатральна-мастацкі інстытут.
- Удзельнік** рэспубліканскай выставак 1966—1967 г.г. выставкі анарэалізму ў Астраві і твораў маладых мастакоў 1966 г. Асноўныя работы: «Горная Адрэяна», «Дзіця і «Надзіна», «Партрэт жонкі і дачкі».
- УС** Барыс Іванавіч. Нарадзіўся ў 1929 г. у вёсцы Карлаўка Харніўскай вобласці. У 1960 г. скончыў Беларускі дзяржаўны тэатральна-мастацкі інстытут.
- Удзельнік** выставак «Мастацтва — дзеці», рэспубліканскай 1966 г. «Мастацтва Беларусі — 50-годдзе Вялікага Кастрычніка». Асноўныя работы: партрэт дзяўчынкі, «Смерць камісарса».
- ЭРЛЕР** Лідзія Міналеўна. Нарадзілася ў 1932 г. у горадзе Благадэрска Мінскай вобласці. У 1962 г. скончыла Беларускі дзяржаўны тэатральна-мастацкі інстытут.
- Удзельніца** выставак «50 год Мінску» і «Мастацтва Беларусі — 50-годдзе Вялікага Кастрычніка». Асноўныя работы: «Цішыня», «У дзіцячых кансультацыях», «На Украіне Мінска».
- ПАЛЮК** Міналай Ціраньчык. Нарадзіўся ў 1936 г. у вёсцы Рабкіні Магілёўскай вобласці. У 1962 г. скончыў Маскоўскі дзяржаўны мастацкі інстытут імя Сурдыкава.
- Удзельнік** выставак «На варце міру», «Мастацтва — дзеці», «Мастацтва Беларусі — 50-годдзе Вялікага Кастрычніка». Асноўныя работы: партрэт Герояў Савецкага Саюза Т. Барамзіной і Б. Аірэцічна, «Аліксандр Блок».
- ГАРКУНОУ** Гендзь Рыгоравіч. Нарадзіўся ў 1939 г. у Мінску. У 1960 г. скончыў Мінскае мастацкае вучылішча. Асноўныя работы: уаглед у фарміраванні шэрагу прамысловых прадпрыемстваў рэспублікі і Дзяржаўнага музея БССР.

Аўтарка: 16 красавіна 1968 года.

На тэмы маралі

ванца і куратар 136 групы Зіаіда Аляксееўна Ягорава.

— Быў такі выпадак, — раскавае яна, — некай нам, выкладчыкам, паведамілі, што адзін са студэнтаў высеў на вачах залішнюю кошку. Паверыце, хоць унутры ўсё спыналася ад жаху, але не змаглі стрымаць усмак — да чаго яшчэ здыцця, на што траціць час...

Я заўважаю, што не ў «зьялёнасці» тут справа. Проста — нягоднік. Такі і на горшыя злышны...

— З аднаго выпадку робіце вывады?

— Мне засталося ў заканчэнне расказаць яшчэ адну, на гэты раз апошняю ўжо гісторыю.

Мінулым летам у адзін з крэмлёўскіх саўгасаў прыехала вялікая група студэнтаў — хлопцаў і дзяўчат. Прыехалі працаваць, ну і вядома, адпачыць (саўгас знаходзіўся ля самай Ялты).

Гэта было цудоўнае, вольнае жыццё. Днём—праца на плантацыях, вечарам—логішча, брытанскія гітары, жарты, анекдоты...

Аднойчы, калі сям'я ўжо, да будана, дзе жылі студэнты, спынілася дзяўчынка гадоў чатырнаццаці-пятнаццаці з невялікім чамаданам у руках. Яна няспява ўвайшла і папрасла ў распарадку дазволу перагнаваць.

— Больш ты нічога не хочаш?—спытаў нехта.

Дзяўчынка, відаць, не зразумела і пачала тлумачыць, што прыехала ў Ялту, каб паступіць у кваліфікацыйную школу, але заўваж, я не прымаюць і прышліся вяртацца дадому. Аўтобус жа ідзе толькі згаўранішай і ёй няма дзе перагнаваць. Нехта ёй параў падаўхнуў і саўгас, там можна знайсці навулег...

— А як мя цябе пусціць?—пацікавілася адна са студэнткаў. — Можна ты зладзежка...

І разгубленую дзяўчынку пачалі падуштуркаваць да дзвярэй.

— Майце ж сумленне, куды вы яе гоіце, на двары ж ноч, забудзіцеся...—папракнула моладзь супрацоўніца інстытута, што прыехала ў саўгас са студэнтамі.

— А мя не абавязаны прымаць яе, хай ідзе наваць у міліцыю...

Але жанчына ўсё ж вярнула дзяўчынку, паклаўла побач з сабой. І калі патушылі агонь, нечы голас з цемры з нагрозай вымавіў:

— Калі што-небудзь правядзе, будзеце адказваць разам.

— Вы разумееш, — раскавала мя потым жанчына,—такія ж дзяўчыны былі ўсе міліцыя, вельмі і рэнтам такая жорсткасць... Ці можа хавалася ўсё гэта недзе глыбока, а вось падышоў момант і правалася...

Мне засталося толькі дадаць, што гэта былі студэнты энергафака Мінскага політэхнічнага інстытута. У тым ліку і ўжо знаёмай нам 136 групы...

Мяма патрэбна падкрэсліваць унутраную сувязь паміж чымікамі, пра якія мя сёння расказалі. Зяецца, і так усё зразумела.

І апошняе. Я не належаў да людзей, якія любяць пабураць наокамі таго, што, маўляў, цалешны моладзь не вельмі таго... Вось некалі! Не, цудоўная. Перажыўшы трыццаць гадоў і спрод дзесяці тысяч студэнтаў політэхнічнага. Але з пэўнага слова не вынікне—што было, то было. І хоць гэта выключнае—усё роўна паблагжываць не да мяне. Бузем памятаць, што і пірык вырастае не з нічога, ён выклікаецца з насення, што занясла ветрам на добрае поле.

М. ЗАМСКІ.

КОЛЕРЫ СВЯТА

атра імя Горкага В. Галуловіч, мастак філіяла Усеазаўнага інстытута тэхнічнай эстэтыкі М. Сураўца» мастак выдавецтва «Беларусь» Л. Пятнін, навуковы супрацоўнік кафедры архітэктуры Мінскага політэхнічнага інстытута А. Сячова.

Удзельнік семінара пазнаёміўся з архітэктурным ансамблем Мінска, з экспазіцыяй Музея гісторыі Аляксандрава вайны, наведаў Дзяржаўны мастацкі музей БССР. У палаці культуры сталіся яны прайшлі «практычныя курсы» афармілення нагляднай агітатцы.

М. АГАРОДНІКАУ, студ. метадист Беларускага па культурна-мастацкага раёне.

Канцэрт у Гомелі

У гомельскім Палаці культуры імя Леніна адбыўся канцэрт артыстаў абласной філармоніі з вайнамі мінскага мастакоў прафсаюза работнікаў культуры В. Парфенічэў, старшыня абласной вайна-агнітовай камііі Э. Свідноўскі, дырэктар філармоніі А. Бабылёў. У шэфіцкім канцэрте прайшлі ўдзел «Лабэрат Сусветнага фестывалю моладзі і студэнтаў Ю. Аірвандэ, артысты М. Дзямянчук, Х. Муратаў, Л. Масіевеа.

С. ГАЛАВАНАУ.



Будуецца дом. Фотааўдыа Р. КАДЗЕТА.

НА СУСВЕТНЫ ФОРУМ МАЛАДОСЦІ

У ліпені ў сталіцы Балгарыі Сафіі паўнецца дзевяты студэнтскі фестываль моладзі і студэнтаў. На адборачным конкурсе ў Маскве сярэд кандыдатаў ад Савецкага Саюза будучы ўдзельніцамі і прадстаўніцамі мастацтва Беларусі. Гэта — жанчыны валанцёрскіх квартэў Дзяржаўнага народнага хору (Іраўнік Т. Цітоўніч), ансамбль цымбалістаў Дзяржаўнага народнага аркестра БССР (Іраўнік І. Жыльовіч), Брэсінскі народны ансамбль «Рада» (Іраўнік І. Вараб'ёў), аэрадынамік аркестр Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Леніна (Іраўнік А. Вайнштэйн), саліст Беларускага акадэмічнага тэатра оперы і балета А. Сухін, самадзейны спявак студэнтскі ўніверсітэта Т. Кавалява і Н. Герасіменка, студэнт кансерваторыі М. Здановіч, самадзейны спявак медыцынскай сестра з Брэста В. Шутава.

АБМЕРКАВАННЕ НОВАГА ФІЛЬМА

У Доме мастацтваў адбыўся грамадскі прагляд новага мастацкага фільма студыі «Беларусьфільм» «І ніхто іншы».

Новая стужка абмеркавана на чарговым пасяджэнні секцыі крытыкі Саюза кінематграфістаў БССР. У абмеркаванні прынялі ўдзел В. Наяч, Е. Бондарова, А. Краснін і інш. У заключэнне выступіў пастаноўшчык фільма рэжысёр І. Шульман.

ЧЫТАЧЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

У новым вучэбным курсе педагогічнага інстытута адбыўся сустрэча студэнтаў і выкладчыкаў з Іванам Шамякіным. Письменнік расказаў аб рэаліі Беларускай літаратуры за гады Савецкай ўлады, аб сваёй рабоце над новым раманам «Снежныя іны».

Музычны вечар прысвечаны Чайкоўскаму, прайшоў у раённай Доме культуры. Лекцыя аб творчасці вялікага рускага кампазітара прачытаў выкладчык музычнай школы І. Капан. У заключэнне выступіў выкладчык тэоры кампазітара.

Музей рэвалюцыйнай, баювай і прапагандавай славы адкрыў прыкладныя стужкі, якія расказваюць пра гераічныя змаганні брэсцкіх чыгуначнікаў у дні вайны, іх мірную працу. Гэта дзесяты нардны музей, створаны на Беларускай чыгуначы.

Звыш 20 год гучыць на Мазырышчэ пачынаючы з вынашчэння народнага хору гарадскога Дома культуры. У яго рэпертуары старадаўняе сучаснае народнае песні, творы савецкіх кампазітараў. Зараз ідэя гучыць у навукова-метадічнай і Калельні рыхтуе новую праграму, прысвечаную юнаму рэспубліцы.

Галіна Талкачова некалькі вольна натуральна ўвайшла ў ансамбль купалаў. Мы бачылі яе ў спектаклях «Забыты ўсімі» (у сцянах Дзяўчыны з Доктарам—П. Малчанавым), «Чаўвэрт» (у дыялогу Кат з Чаўвэртым—Л. Рахленкам), «Ен удкае ад начы» (сустрэчы Алены з Касаговым—Л. Рахленкам) і захапіўся арганічнасцю кантакту паміж партнёрамі розных артыстычных пакаленняў. Не заміналі і розная ступень майстарства, іх індывідуальнасць тэмпераментаў. Акцёры-майстры, як мяне здаецца, любяць іграць з Г. Талкачовай, бо яна ўважліва да сваіх партнёраў, а гэта ўмяняе псіхалагічную пераказчысць эпізоду. Алетныя рысы гераіні, з якімі нас пазнаёміла Галіна Талкачова, — інтэлектуальнасць, чалавечнасць, я сказаў бы, жаночасць. Прымаючы артыстычнае адуваецца ў вобразе людзей, якія ўмеюць самастойна мысліць, у ролях, дзе ёсць матэрыял для розуму, дзе пакутлівым або радасным перажываннем снадарожнічае рамантычнае акрыленасць. Мабыць, гэта «адкрылася» з першых крокаў маладой артысткі на сцэне, бо менавіта на такім драматургічным

матэрыяле фарміравалі яе індывідуальнасць рэжысёры К. Саннікаў, Б. Эрын, Л. Рахленка.

У «Забытым ўсімі» Н. Хікмета Галіна Талкачова, як мяне здаецца, узялася да сапраўднага сімвалаў. Гераяна — ваяваў, шырава, бескампрамісна ў сваіх жыццёвых прыпынках і рашуча ў іх зладзіненні. Яе беззаказнае сумленне і высакорная ідэя супрацьстаяння згану, хінасці, кітрасці, мяншасці і спявак пераможна ўважліва Жанчыны (артыстка З. Браўарская) аб ішасці. Есць у гэтым жаночым паяўленні канфілікт дзюх філасофскіх сістэм: адна па-хікметаву пацярпець гораўскае думку — «Чалавек! Гэта гучыць гора», а другая — увабляе мараль абібоўта, пнізму, разбэшчанасці.

У вобразе Дзяўчыны з ўбачыў рысы другой гераіні — гораўскай Любы, якую будучая актрыса іграла яшчэ ў дзіцячым спектаклі Тэатральна-мастацкага інстытута «Апошняя» (1957 г.). Партрэт гераіні быў досыць супярэчлівым: Люба глыбока перажывала канфілікт паміж прыгожымі ілюзіямі і жорсткай рэалісцю, якая разбурае мары аб ішасці.

Галіна Талкачова некалькі вольна натуральна ўвайшла ў ансамбль купалаў. Мы бачылі яе ў спектаклях «Забыты ўсімі» (у сцянах Дзяўчыны з Доктарам—П. Малчанавым), «Чаўвэрт» (у дыялогу Кат з Чаўвэртым—Л. Рахленкам), «Ен удкае ад начы» (сустрэчы Алены з Касаговым—Л. Рахленкам) і захапіўся арганічнасцю кантакту паміж партнёрамі розных артыстычных пакаленняў. Не заміналі і розная ступень майстарства, іх індывідуальнасць тэмпераментаў. Акцёры-майстры, як мяне здаецца, любяць іграць з Г. Талкачовай, бо яна ўважліва да сваіх партнёраў, а гэта ўмяняе псіхалагічную пераказчысць эпізоду. Алетныя рысы гераіні, з якімі нас пазнаёміла Галіна Талкачова, — інтэлектуальнасць, чалавечнасць, я сказаў бы, жаночасць. Прымаючы артыстычнае адуваецца ў вобразе людзей, якія ўмеюць самастойна мысліць, у ролях, дзе ёсць матэрыял для розуму, дзе пакутлівым або радасным перажываннем снадарожнічае рамантычнае акрыленасць. Мабыць, гэта «адкрылася» з першых крокаў маладой артысткі на сцэне, бо менавіта на такім драматургічным

матэрыяле фарміравалі яе індывідуальнасць рэжысёры К. Саннікаў, Б. Эрын, Л. Рахленка.

У «Забытым ўсімі» Н. Хікмета Галіна Талкачова, як мяне здаецца, узялася да сапраўднага сімвалаў. Гераяна — ваяваў, шырава, бескампрамісна ў сваіх жыццёвых прыпынках і рашуча ў іх зладзіненні. Яе беззаказнае сумленне і высакорная ідэя супрацьстаяння згану, хінасці, кітрасці, мяншасці і спявак пераможна ўважліва Жанчыны (артыстка З. Браўарская) аб ішасці. Есць у гэтым жаночым паяўленні канфілікт дзюх філасофскіх сістэм: адна па-хікметаву пацярпець гораўскае думку — «Чалавек! Гэта гучыць гора», а другая — увабляе мараль абібоўта, пнізму, разбэшчанасці.

У вобразе Дзяўчыны з ўбачыў рысы другой гераіні — гораўскай Любы, якую будучая актрыса іграла яшчэ ў дзіцячым спектаклі Тэатральна-мастацкага інстытута «Апошняя» (1957 г.). Партрэт гераіні быў досыць супярэчлівым: Люба глыбока перажывала канфілікт паміж прыгожымі ілюзіямі і жорсткай рэалісцю, якая разбурае мары аб ішасці.

Галіна Талкачова некалькі вольна натуральна ўвайшла ў ансамбль купалаў. Мы бачылі яе ў спектаклях «Забыты ўсімі» (у сцянах Дзяўчыны з Доктарам—П. Малчанавым), «Чаўвэрт» (у дыялогу Кат з Чаўвэртым—Л. Рахленкам), «Ен удкае ад начы» (сустрэчы Алены з Касаговым—Л. Рахленкам) і захапіўся арганічнасцю кантакту паміж партнёрамі розных артыстычных пакаленняў. Не заміналі і розная ступень майстарства, іх індывідуальнасць тэмпераментаў. Акцёры-майстры, як мяне здаецца, любяць іграць з Г. Талкачовай, бо яна ўважліва да сваіх партнёраў, а гэта ўмяняе псіхалагічную пераказчысць эпізоду. Алетныя рысы гераіні, з якімі нас пазнаёміла Галіна Талкачова, — інтэлектуальнасць, чалавечнасць, я сказаў бы, жаночасць. Прымаючы артыстычнае адуваецца ў вобразе людзей, якія ўмеюць самастойна мысліць, у ролях, дзе ёсць матэрыял для розуму, дзе пакутлівым або радасным перажываннем снадарожнічае рамантычнае акрыленасць. Мабыць, гэта «адкрылася» з першых крокаў маладой артысткі на сцэне, бо менавіта на такім драматургічным

матэрыяле фарміравалі яе індывідуальнасць рэжысёры К. Саннікаў, Б. Эрын, Л. Рахленка.

У «Забытым ўсімі» Н. Хікмета Галіна Талкачова, як мяне здаецца, узялася да сапраўднага сімвалаў. Гераяна — ваяваў, шырава, бескампрамісна ў сваіх жыццёвых прыпынках і рашуча ў іх зладзіненні. Яе беззаказнае сумленне і высакорная ідэя супрацьстаяння згану, хінасці, кітрасці, мяншасці і спявак пераможна ўважліва Жанчыны (артыстка З. Браўарская) аб ішасці. Есць у гэтым жаночым паяўленні канфілікт дзюх філасофскіх сістэм: адна па-хікметаву пацярпець гораўскае думку — «Чалавек! Гэта гучыць гора», а другая — увабляе мараль абібоўта, пнізму, разбэшчанасці.

У вобразе Дзяўчыны з ўбачыў рысы другой гераіні — гораўскай Любы, якую будучая актрыса іграла яшчэ ў дзіцячым спектаклі Тэатральна-мастацкага інстытута «Апошняя» (1957 г.). Партрэт гераіні быў досыць супярэчлівым: Люба глыбока перажывала канфілікт паміж прыгожымі ілюзіямі і жорсткай рэалісцю, якая разбурае мары аб ішасці.

Галіна Талкачова некалькі вольна натуральна ўвайшла ў ансамбль купалаў. Мы бачылі яе ў спектаклях «Забыты ўсімі» (у сцянах Дзяўчыны з Доктарам—П. Малчанавым), «Чаўвэрт» (у дыялогу Кат з Чаўвэртым—Л. Рахленкам), «Ен удкае ад начы» (сустрэчы Алены з Касаговым—Л. Рахленкам) і захапіўся арганічнасцю кантакту паміж партнёрамі розных артыстычных пакаленняў. Не заміналі і розная ступень майстарства, іх індывідуальнасць тэмпераментаў. Акцёры-майстры, як мяне здаецца, любяць іграць з Г. Талкачовай, бо яна ўважліва да сваіх партнёраў, а гэта ўмяняе псіхалагічную пераказчысць эпізоду. Алетныя рысы гераіні, з якімі нас пазнаёміла Галіна Талкачова, — інтэлектуальнасць, чалавечнасць, я сказаў бы, жаночасць. Прымаючы артыстычнае адуваецца ў вобразе людзей, якія ўмеюць самастойна мысліць, у ролях, дзе ёсць матэрыял для розуму, дзе пакутлівым або радасным перажываннем снадарожнічае рамантычнае акрыленасць. Мабыць, гэта «адкрылася» з першых крокаў маладой артысткі на сцэне, бо менавіта на такім драматургічным

матэрыяле фарміравалі яе індывідуальнасць рэжысёры К. Саннікаў, Б. Эрын, Л. Рахленка.

У «Забытым ўсімі» Н. Хікмета Галіна Талкачова, як мяне здаецца, узялася да сапраўднага сімвалаў. Гераяна — ваяваў, шырава, бескампрамісна ў сваіх жыццёвых прыпынках і рашуча ў іх зладзіненні. Яе беззаказнае сумленне і высакорная ідэя супрацьстаяння згану, хінасці, кітрасці, мяншасці і спявак пераможна ўважліва Жанчыны (артыстка З. Браўарская) аб ішасці. Есць у гэтым жаночым паяўленні канфілікт дзюх філасофскіх сістэм: адна па-хікметаву пацярпець гораўскае думку — «Чалавек! Гэта гучыць гора», а другая — увабляе мараль абібоўта, пнізму, разбэшчанасці.

У вобразе Дзяўчыны з ўбачыў рысы другой гераіні — гораўскай Любы, якую будучая актрыса іграла яшчэ ў дзіцячым спектаклі Тэатральна-мастацкага інстытута «Апошняя» (1957 г.). Партрэт гераіні быў досыць супярэчлівым: Люба глыбока перажывала канфілікт паміж прыгожымі ілюзіямі і жорсткай рэалісцю, якая разбурае мары аб ішасці.

Галіна Талкачова некалькі вольна натуральна ўвайшла ў ансамбль купалаў. Мы бачылі яе ў спектаклях «Забыты ўсімі» (у сцянах Дзяўчыны з Доктарам—П. Малчанавым), «Чаўвэрт» (у дыялогу Кат з Чаўвэртым—Л. Рахленкам), «Ен удкае ад начы» (сустрэчы Алены з Касаговым—Л. Рахленкам) і захапіўся арганічнасцю кантакту паміж партнёрамі розных артыстычных пакаленняў. Не заміналі і розная ступень майстарства, іх індывідуальнасць тэмпераментаў. Акцёры-майстры, як мяне здаецца, любяць іграць з Г. Талкачовай, бо яна ўважліва да сваіх партнёраў, а гэта ўмяняе псіхалагічную пераказчысць эпізоду. Алетныя рысы гераіні, з якімі нас пазнаёміла Галіна Талкачова, — інтэлектуальнасць, чалавечнасць, я сказаў бы, жаночасць. Прымаючы артыстычнае адуваецца ў вобразе людзей, якія ўмеюць самастойна мысліць, у ролях, дзе ёсць матэрыял для розуму, дзе пакутлівым або радасным перажываннем снадарожнічае рамантычнае акрыленасць. Мабыць, гэта «адкрылася» з першых крокаў маладой артысткі на сцэне, бо менавіта на такім драматургічным

матэрыяле фарміравалі яе індывідуальнасць рэжысёры К. Саннікаў, Б. Эрын, Л. Рахленка.

У «Забытым ўсімі» Н. Хікмета Галіна Талкачова, як мяне здаецца, узялася да сапраўднага сімвалаў. Гераяна — ваяваў, шырава, бескампрамісна ў сваіх жыццёвых прыпынках і рашуча ў іх зладзіненні. Яе беззаказнае сумленне і высакорная ідэя супрацьстаяння згану, хінасці, кітрасці, мяншасці і спявак пераможна ўважліва Жанчыны (артыстка З. Браўарская) аб ішасці. Есць у гэтым жаночым паяўленні канфілікт дзюх філасофскіх сістэм: адна па-хікметаву пацярпець гораўскае думку — «Чалавек! Гэта гучыць гора», а другая — увабляе мараль абібоўта, пнізму, разбэшчанасці.

«ЖЫВЫ ТРУП» НА ЭКРАНЕ

Уладзімір ВЕНГЕРАУ,
кінарэжысёр заслужаны дзеяч
мастацтваў РСФСР

Рэжысёр В. Венгераў паставіў
фільм «Жывы труп». «Два Іпагітаны»,
«Горад запальвае агні», «Балтый-
скае неба», «Пароні раіса», «А-
б'ёмны пасядак». Зараз ён прыступіў
да экранізацыі сваіх сцэ-
нарыяў драматычнага твора Дзея
Талстога «Жывы труп». Адна пра-
панова ўвазе чытачоў расказаў
рэжысёра аб гэтай рабоце, які бу-
дзе апублікаваны ў часопісе «Со-
ветский экран».

— У апошні час савецкае кіно ча-
ста аяртаецца да Дзея Талстога —
«Уваскресненне», «Вайна і мір», «Анна
Карэніна». Кожны рэжысёр рабіць
адну і тую ж задачу: як, застаючыся
верным Талстому, стварыць самастой-
ны кінематографічны твор.

Але ёсць розніца ў літаратурным
матэрыяле. М. Швейцар, С. Бандар-
чук, А. Зархі экранізавалі прозу, ім
трэба было перакладць на мову кі-
но літаратурныя вобразы, якія ўні-
каюць пры чытанні. Я ж экранізаваў
п'есу, твор, напісаны для таго, каб
яго ставілі і іграць.

Але і п'еса гэта незвычайная. Яна
не падобная на твор, напісаны для
тэатра, не падобная на п'есу Талсто-
га «Лада шчыры», «Пісь асветы». Сам
аўтар не лічыў работу над п'есай за
вершанай, праявляючы пошукі но-
вай драматычнай формы ў акт-
мі, а карцінамі. Спачатку іх было
шаснаццаць, у апошнім варыянце —
дваццацца. Яму перахадзіла не-
пародзіліваць сцэны, перахадзіла
тыя спрашчэнні і ўмоўнасці, якія яна
незбежна патрабуе.

Леў Талстой гаварыў, што яго п'еса
мае патрэбу ў частай змене дзеян-
ня, у натуральнасці гутаркі. І думка-
мі сваімі ён зяртаўся да іншага від-
аўшчыні. У п'есе ёсць такія рэмаркі:
«на заднім плане шыкліяны дзверы,
ля якіх стаіць кур'ер», «дзверы ад-
чыняюцца і відзе адвакат, які га-
ворыць». І гэта для тэатра, для сцэ-
ны! Ды гэта і ў кіно не проста апра-
бавіць. Я Талстой гаварыў аднаму
пісьменніку: «Кінематограф разгалаў
таемнічу руху. І гэта велічца. Калі я
пісаў «Жывы труп», я валасы рваў
на сабе, палычы кусаў ад злосці,
што нельга даць многа сцэны, карцін,
нельга перанесці ад адной падзеі
да другой». Значыцца, гэта не звы-
чайная п'еса, а твор, вельмі блізі
кінематографу.

Многія спрабавалі перанесці на
экран п'есу, адчуваючы яе кінема-
таграфічнасць. «Жывы труп» спачат-
ку быў паставіў у кіно, а не на
сцэне. Першая спроба экранізацыі
была зроблена ў 1911 годзе яшчэ да



Па матэрыялах
булетэня «Новыя
ЮНЕСКО»

КОЛЬКІ ЗРОБЛЕНА ПЕРАКЛАДАЎ У 1966 Г.?

ЮНЕСКО апублікавала 19-е
выданне Міжнароднага дзея-
ння па перакладной літэра-
туры. У дзесяці пераказаных
39 267 перакладаў зробленых у
1966 годзе ў 70 краінах. Зме-
шчаны ў парадку нацыянальна-
сці прынамжэ дзесяці дзесяці
рабаркаваны на аснове згод-
на з імёнамі аўтараў, па прынятай
Міжнароднай дзесяцінай класі-
фікацыі.

СССР займае па колькасці
перакладаў першае месца —
3 968 назваў (уключаючы пера-
клады твораў, якія выйшлі ў
краіне). За ім ідуць Англія (3 452),
якая ў 1964 годзе зай-
мала 8-е месца. Як відаць, за
мінулыя гады колькасць пера-
кладаў у гэтай краіне падво-
лілася, пакінуўшы заду выпус-
к перакладной літэратуры на
ўсёй тэрыторыі Германіі (3 095).
(У статыстыцы пераказаных скла-
дальні дзесяціна не ўлічвалі
палітычна падзелу краіны).
Чацвёртае месца па колькасці
перакладаў займае Іспанія
(2 429), п'ятое — Італія (2 010),
Галандыя (1 846), Францыя (1 809) і Ха-
слаўскія (1 763), за якой іна-
шля ў 1964 г. Дзесятае месца

паставіў Масквашага тэатра.
Рэжысёрамі былі В. Кузінцоў
і Б. Чайкоўскі. Лізу іграў
М. Блюменталь-Тамарына, Ма-
шу — Е. Паўлава. У 1918 годзе
п'есу экранізавалі Ч. Сабінскі.
У гадоўных ролях удзельнічалі
В. Халодная, О. Руніч, В. Мак-
сімаў. У 1929 годзе «Жывы
труп» паставіў рэжысёр
Ф. Оцал, Аператарам быў
А. Галаўня, мастакамі — В. Сі-
маў і С. Казлоўскі, Федэю
Працасава іграў В. Пудоўкін.
У іншых ролях былі за-
яты Н. Вячэла, В. Марэчка, Б.
Барнет. Але ўсе гэта «нямыя сцужкі»,
пазбавленыя галюнай зброі Тал-
стога — слова. Дзеячыся з Леанідам
Андрэевым сваім намерам пісаць
для кіно, Талстой гаварыў: «Вядома,
неабходна, каб быў чытальнік, а без
тэатра немагчыма». З асобных, вы-
падкова выказаных Талстым заў-
ваг аб новым, адзіўным яго вына-
ходніцтве — кінематографічна —
меркаваць, што мастацтва кіно з яго
іспраўленым магчымасці змагло б
здаволіць яго пошукі новай драма-
тургіі.

Якія ж кінематографічныя срокі
можна лічыць галюнай для пера-
несення п'есы Талстога на экран?
Акцёрскія. Галоўнае для мяне —
акцёры, якія здолеюць перадаць дум-
кі Талстога, а на дапамогу ім пры-
дуць магчымасці сучаснага кіно.

У першую чаргу, гэта адносіцца да
вобраза Фёдора Працасава. Гэтую
ролю іграў І. Маскавін, І. Пяўцоў,
П. Арленеў, Н. Халодтаў, Р. Апа-
лонскі. Я бачыў у ролі Працасава І. Бя-
рсева, М. Раманова, М. Сіманова.
Прызнаюся, што майму разуменню
вобраза бліжэй за іншых Мікалай
Сіманав.

У фільме Федэю Працасава будзе
іграць Аляксей Баталаў. Яшчэ толькі
здумваюшы работу, я адразу ўзяў
у гэтай ролі Баталава і сцэнарый
п'есы ў разліку на яго. Гэта супа-
дае з тым, што ў п'есе марыў са-
праць Працасава. І праце ён з на-
мі не толькі як актёр, запрошаны на
галюную ролю, а як актыўны, за-
цікаўлены ва ўсім, пачынаючы ад
сцэнарый, удзельнік паставы.

Гаворачы, што гэта актёрскі фільм,
я маю на ўвазе не толькі галюную
ролю. У тэатральных паставках ня-
рэдка бывала, што актёр, які іграў
Працасава, становіўся як бы гаспа-
дарам — увесь спектакль будаваўся
ў разліку на яго.

Гэта несправядліва ў адносінах да
іншых вобразаў п'есы, напісаных з
роўнай для ўсіх сілай талстоўскага
праіснавання ў чалавека і неабходных
нароўні з вобразам Працасава для
выказання задум твора. Пошукі ак-
цёраў на ролі Лізы, Карэніна, Машы,
Арэзкава і іншых персанажаў —
асноўны нашы клопаты ў падрых-
тоўным перыядзе.

У паставіўшы карціны ўдзельніча-
юць апэратар Генрых Маранджан,
мастакі Н. Суворав і М. Гаўман-
Свярдлоў, Кампазітар І. Шварц,
Гуклаператар Е. Нестраў.

(АДН)

З ЗАМЕЖНАГА ГУМАРУ

Ян ВОРНАР

НОВЫ СВЯШЧЭННІК

Павіт цётнай Мэтанай і цётнай
Катэй ліраў над рысорамі задняй
васі сідзіць мужчына ў чорным
плашчы, з прыстойным тварам.
Колькі раз, калі ліскаюць рысо-
ры і колкі падыскаюць на надло-
бах, мужчына сідзіць свае рысы
лі сарца і сіроўвае позірк да
неба.

— Ты ўжо чула, што гэтай ма-
ляці Хількія Геліке круціцца з
тым Боранам Боранчыкам? Ні-
кага сораму ні ведае гэта мо-
ладзе, — гаворыць цётка Мэтаня
цётцы Катэй і глядзіць паўзе
на чалавеча ў чорным плашчы, з
прыстойным тварам і складзенымі
рукамі.

— Але, але, гэтай моладзе, —
згадваецца цётка Катэй.
Падскокваюць на надлобах іны
аўтобусы, ліскаюць рысоны, а
мужчына ў чорным плашчы зноў
сідзіць свае рысы і сіроўвае по-
зірк да неба.

— Наш пан-айцец, кажуць, здаў
сваё пасадку, — гаворыць цётка
Мэтаня.

— Але, здаў усё чыста і па-
екаў.

Там, там, добры бы ён, наш
пан-айцец, уявіў сабе казані ад-
дзешы, так, што ам сарца замі-
раў — па цётцы Мэтані відаць,
што шматгадоўны казані пан-айцец
паўважліва на добры Зарэну глебу.
Мужчына з сурбным тварам і ў
чорным плашчы заварушыўся,
гучна накінуў і, хоць на гэты
раз новы аўтобус, а не дыгалец!

на малодніх, зноў, сілаў свае ры-
сы і бы ў вайцец.

— Ах, прабачце, любячыя сестра:
былі пан-айцец сапраўды так
добра гаварыў казані, — звярнуўся
ён да жанчыны.

— Але, але, мог гаварыць. Гэта
праўдзінны пастыр сваіх авец.

— Нехта казаў, што хутка пра-
дзе новы пан-айцец, — паведаміла
новы цётка Катэй і відаць было,
які ён цинка ад гэтай невядомай,
напярэці: які ён будзе, новы
пан-айцец?

— А вы, відаць, той новы душа-
пастыр парафіі! — згадваецца
цётка Мэтаня ліраў на паўдарзе,
выраза там дзе пачынаецца лапіт
асфальтаванага шляху.

— Але ж, мая парафіяліяна сес-
тра — пашвардае не згадану
мужчына ў чорным плашчы, з
прыстойным аліччам і сілаў
спіскаюць рысы. — Налі ўсё сапраўды
ты, дай бог, нас і для мяне было
шчаслівае душпаствярства.

— Яні для мяне гонар, пан-
айцец! — ам зазлаў цётка Мэтаня.
— Гэта ж чую ўсё ад вас, так са-
здаць з першых вуснаў! Ніхто яшчэ
толкіма не ведае нічога пра новага
спіскаюць, яна гаворыць аж
захапілацца, проста свешчэнніку
ў твар.

— Боснік шляхі неспазнаваль-
ны.

— Аўтобус вінуў некалькі разоў
па крывых вулічках і спыніўся
на рынку. Цётка Мэтаня, новы пан-
айцец ў чорным плашчы, з пры-

стойным тварам, але ўжо без сіла-
дзых рыс, і цётка Катэй вылезла
з бліскава чоўна, які іх удала і
шчасліва даставіў праз усё віхуры
і малодны.

— У іны айна і сына... любячы
парафіяліяны сестры, — сілаў но-
вы айна-душпаствярцаваць цёт-
цы Катэй і цётцы Мэтані і памі-
нуць ступіць у супрацьлеглы бок.

— Да пачынаю, пан-айцец. Мы
вось з цёткай Катэяю маем ішчэ
гадзіну часу, пойдзім на наву.
Хадець з намі, запрашаем вас на
кубачкі.

— У светымі пісанні сказана:
Боснік шляхі неспазнавальны. А
налі гатам, то трэба даваць цюлу
усё, што іно надае. Не адмаўляю-
сць, маю хвілінку ішоў, хрць но-
вая пасадка і патрабуе шмат часу
і клопатаў. — І новы пан-айцец па-
крочыў за жанчынамі і кірунку
да «Чорнага Крумкача».

— Яны былі тут першыя госці. Які
намуць: хто першы жме, той пер-
шы і меле. Знайшлі сабе цікі нусо-
чы. Цётка Мэтаня ведала туст ста-
рога пан-айцец і цётка Танасма
заказала тры кубачкі наву, два-
ноў порціну жытніку і добрую
цігару.

Гутарылі пра жыво, малодзіх
дзючач і парафіяліяны авец.
Цётка Мэтаня рада была, што вась
там зусім нечакана пашвардаваў
пан-айцец з новымі спадчынічым
на старога айна-душпаствярца-
вальніка.

— Час ідзе, колькі ж можна
прагаварыць гэтыя знаваціны!
— прагаварыла яна Уголас, маючы
на ўвазе свешчэнніка-адстаўніка.

— Новы свешчэннік прышоў гэта
за забаву ішоў і паспешна ку-
льну чарку гарэлкі. Цётка Катэй,
якую дагэтуль закланала сваім
ценем цётка Мэтаня, устала і за-
казала тым ж кубачкі наву, гарэл-
ку і цігару ішчэ раз.



МАРАЧЫЯ ЛЕТАПІС ЮБІЛЕЙНАГА ГОДА

На востраўцы «Пам'яць»
паштовы блок «Сва-
ны выклікаў здзіўленым
паўважліва». Назва но-
вай кніжкі «Паштовыя
маркі СССР, 1967 год»
дае толкі на добры Зарэну глебу.
Цэнтральныя філатэ-
лічныя агенства «Саюз-
друк» Міністэрства
судны СССР.

Ураднікам быў для
філатэлістаў юбілейны
1967 год. Яны атрымалі
131 марку і тры блочкі.
У каталогу надрукаваны
ілюстрацыі ўсіх гэтых
марак і блочкаў.

Савецкія філатэлісты ад-
дзешы, пачынаючы з 50-
годдзем Вадзіка Каст-
рыкіна, створылі зусім
новае кіраванне «У. І.
Ленін у летніх творах
савецкай скульптуры».

Шкада, па саблюдзе ма-
стацтва афармленню і
паграфічнаму вы-
мярэнню маркі з парт-
рэта Карла Маркса. Гэта
вылучыла да 100-годдзя
з дня з'яўлення першага
тэма «Напівала».

Удзяля юбілейнае се-
рца «0» пачынаюць га-
даць. У дзе ўважліва рэ-
дакцыі мільяўныя вы-
даўчыні аўтографічна-
сці ішоў дні паказва-
ючы асноўныя этапы
развіцця Савецкай дзяр-
жавы за 50 гадоў.

Выпускі 1967 года раз-
настайныя па тэматыцы
і па афармленню.

АДН. СТАРЫ ПАРК.



Фотазвод А. КАЛЯДЫ.

СТВАРАЙЦЕ СУВЕНІРЫ!

З 15 красавіка па 1 жніўня 1968 года
Міністэрства гандлю БССР су-
месна з Міністэрствам мясцовай прамісловасці БССР, Міністэрствам
лёгкай прамісловасці БССР, Міністэрствам прамбудматэрыялаў БССР, Мі-
ністэрствам лёгкай, целюзна-папяровай і дрэваапрацоўчай прамісло-
сці БССР і Міністэрствам харчовай прамісловасці БССР
аб'яўляюць РЭСПУБЛІКАНСКІ КОНКУРС НА ЛЕПШЫЯ
УЗОРЫ СУВЕНІРАЎ, ПАМ'ЯТНЫХ ПАДАРУНКАЎ, ЗНАЧОЎ
І АРЫГІНАЛЬНАГА АФАРМЛЕННЯ УПАКОЎКІ ТАВАРАЎ,
ПРЫСВЕЧАНЫХ 50-ГОДДЗЮ САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ.

УМОВЫ КОНКУРСУ
Асноўная задача конкурсу — стварэнне новых мастацкіх сувеніраў,
памятных падарункаў, значоў і арыгінальнага афармлення упакоўкі
для ўнарачэння ў масавую вытворчасць.
У конкурсе могуць удзельнічаць прадпрыемствы, арганізацыі і асоб-
ныя грамадзяне (мастакі, народныя умельцы і інш.).
Сувеніры і памятныя падарункі павінны вылучацца сваёй асаблівасцю,
захоўваючы традыцыі народнага мастацтва, адлюстроўваючы на-
цыянальнае асаблівасці рэспублікі. Шырока павінны быць прадста-
лены сувеніры і памятныя падарункі з відамі гістарычных помнікаў і
выдатных мясцін рэспублікі, з пазнакам дасягненняў Беларусі ў галіне
народнай гаспадаркі, навуцы і культуры.
Пры прадстаўленні на Конкурс узораў сувеніраў і памятных пада-
рункаў павінны ўлічвацца патрабаванні масавага тыражу і серыйнай
вытворчасці, невысокай кошту, арыгінальнасці упакоўкі.
Узоры сувеніраў і памятных падарункаў падзяляюцца на наступныя
групы прэміяльнай ацэнкі:
ВЫРАБЫ СА ШКЛА,
ВЫРАБЫ З ФАРФОРУ І КЕРАМІКІ,
ВЫРАБЫ З МЕТАЛУ, ПЛАСТМАС, ЗНАЧІ,
ВЫРАБЫ СКІРГАЛАНТАРЭЗНЫЯ, ТКАНЫЯ І СТРОЧВАШЫТЫЯ,
ВЫРАБЫ З ДРЭВА І САЛОМКИ,
ЛЮСТЭРКІ, ШЧОТКАВЫЯ ВЫРАБЫ І ЦАЦІ,
АЛЬБОМЫ, БЛАНКОТЫ, ЗАПІСНЫЯ КНІЖКІ,
КАНДАТЭРСКІЯ І ВІНА-ВОДАЧНЫЯ ВЫРАБЫ У ЮБІЛЕЙНЫМ
АФАРМЛЕННІ,
ЮБІЛЕЙНАЯ УПАКОЎКА ДЛЯ ТАВАРАЎ НАРОДНАГА УЖЫТКУ.

ПАРАДАК ПРАВЯДЗЕННЯ КОНКУРСУ
Узоры сувеніраў і памятных падарункаў прадстаўляюцца на конкурс
да 1 жніўня 1968 года па адрасу: Мінск, в. Маркса, 8; Беларускае філіяла
Павільёна лепшых узораў тавараў народнага ўжытку.
Кожны ўдзельнік конкурсу можа прапанаваць адзін або некалькі уз-
ораў вырабаў і прадстаўляць іх пад дэвізам з дадаткам кароткага апі-
сання, у якім узаважана матэрыял, тэхналогія вырабы сувеніра або па-
мятнага падарунка, яго канструкцыя. Калі неабходна, дык прыкладна-
сця адпаведна ўказанні аб інструцыях.
У закрытым канверце пад тым жа дэвізам указваюцца звесткі аб аў-
тары вырабаў: прозвішча, імя, імя па-бацьку, адрас, год нараджэння, аду-
кацыя, асноўная прафесія.
У выпадку, калі ўзор прапануецца калектывам аўтараў, у канверце
павінны быць звесткі аб усіх аўтарах.
На ўзорах вырабаў павінны быць надпісы: «На конкурс».
За лепшыя ўзоры вырабаў са шкла, фарфору і керамікі, скургаланта-
рэзных, тканых, строчваштых, металу, пластмас і значоў устано-
ўваюцца наступныя прэміі:
ТРЫ ПЕРШЫЯ ПА 250 РУБЛЕЎ,
ТРЫ ДРУГІЯ ПА 200 РУБЛЕЎ,
ПЯЦЬ ТРЭЦІХ ПА 100 РУБЛЕЎ.
За вырабы з дрэва, саломкі, люстэркі, шчоткавыя вырабы, за цаці,
альбомы, бланкеты, запісныя кніжкі, кандатэрскае і віна-водчыя сч-
рабы і юбілейным афармленні і юбілейную упакоўку для тавараў наро-
днага ўжытку ўстаўляюцца прэміі:
ЧАТЫРЬ ПЕРШЫЯ ПРЭМІІ ПА 200 РУБЛЕЎ,
ПЯЦЬ ДРУГІХ ПРЭМІІ ПА 100 РУБЛЕЎ,
ДЗЯСЯЦЬ ТРЭЦІХ ПРЭМІІ ПА 75 РУБЛЕЎ.
ЗААХВОЧВАЛЬНЫЯ ПРЭМІІ НА АГУЛЬНУЮ СУММУ 1000 РУБЛЕЎ.
(Заахвоцвальныя прэміі ад 30 да 50 рублёў прысуджаюцца журы па-
водле яго меркавання).
Прэміяваныя вырабы паступаюць ва ўласнасць Беларускага філіяла
Павільёна лепшых узораў тавараў народнага ўжытку і могуць быць
выкарыстаны згодна яго меркавання. Не праіраваны вырабы мо-
гуць быць запатрабаваны аўтарамі на працягу двух месяцаў пасля
рашэння журы.
Дадатковая інфармацыя па тэлефоне: 22-54-43, 22-55-37.
МІНІСТЭРСТВА ГАНДЛЮ БССР.

БЕЛАРУСКАЯ ДЗЯРЖАУНАЯ КАНСЕРВАТОРЫЯ

імя А. В. Луначарскага
АБ'ЯВЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ВАКАНТНЫХ ПАСАД
ПРАФЕСАРСКА-ВЫКЛАДЧЫЦКАГА СКЛАДУ ПА КАФЕДРАХ:
Фартэпіяна — выкладчык,
народных інструментаў — дацэнт (баян), дацэнт (добра),
агульнага фартэпіяна — 2 выкладчыкі.
Заван і дакументацыя — згодна з пажаданнем аб конкурсах — накіроў-
ваць на імя рэктара па адрас: г. Мінск, Інтэрнацыянальная, 30.
Тэрмін падачы заяў — адзін месяц з дня апублікавання.
Даведкі па тэлефоне: 22-49-42, 22-14-03, 22-06-71.

Галоўны рэдактар Н. Е. ПАШКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: З. І. АЗГУР, Г. М. БУРАЎКІН (намеснік галоўнага
рэдактара), А. І. БУТАКОЎ, К. Л. ГУБАРЭВІЧ, Т. А. ДУБОВА, Г. М. ЗАГА-
РОДНІ, В. У. ІВАШЫН, А. М. КАШКУРЭВІЧ, В. Б. ЛАДЫГІНА, П. М. МАКАЎ,
А. Н. МАРЦІНОВІЧ, Р. К. САБАЛЕНКА, І. А. САНКОВА, З. Ф. СТОМА,
М. Г. ТКАЧОУ, Р. Р. ШЫРМА.
«Літаратура і мастацтва» выходзіць у аўтарам і пятніцу.
НАШ АДРАС І ТЭЛЕФОНЫ: г. Мінск, Захарова, 19. Тэлефоны
чына галоўнага рэдактара — 3-25-25, адказнага сарадара — 3-44-04, аддзела
літаратуры — 3-21-53, аддзела тэатра, кіно і музыкі — 3-24-62, аддзела
вылучаючага мастацтва, архітэктурны і вытворчай асястэйні — 3-24-62, аддзела
публікацыі — 3-22-04, аддзела культуры — 3-22-04, аддзела інфармацыі —
3-44-04, выдавецтва — 6-25-19, бухгалтэрыя — 6-25-87.
«Літаратура і мастацтва» — орган Міністэрства культуры і правлення
Саюза пісьматворцаў БССР, Мінск.
Друкарня выдавецтва «Звязда».
Індэкс 63856. АТ 01195.